

Gäller för: Bild- och funktionsmedicin och medicinsk service
Innehållsansvar: Carolin Karlsson, (carka60), Sektionsledare
Granskad av: Stefan Carslöv, (steca9), Specialistläkare
Godkänd av: Markus Håkansson, (marha68), Verksamhetschef

Giltig från: 2026-04-10

Giltig till: 2028-03-11

Scaphoideum - fraktur konventionell radiologi (SÄS)

Syfte

Radiologisk metod för undersökning av skelettet med ovanstående frågeställningar.

Förändringar sedan föregående version

Ny rutin från 2025-07-10, Läs under rubriken ”Utförande”

Metodmall

Us kod/Us namn

Sos-kod 637 007/ Skafoideum

Kombineras med handledsbilder.

Indikation

Fraktur

Förberedelser

- ID-kontroll.
- Kläder och eventuell metall som kan skymma avlägsnas.
- Medföljande i rummet ska bära strålskydd.

Kontrastmedel

Ej aktuellt.

Bildtagning/Projektioner

Scaphoideum Frontal 10 grader kranialt

Position: Handflatan mot detektorn. Handen
Ulnardevierad.

Centrering: Mitt över carpalbenen. Inblandning till
hudkostymen.

Vinkel: 10 grader caudal strålriktning/kranialt
Ifrån.

FFA: 110 cm

Kriterier: Friprojektion distala delen av Scaphoideum.
Samtliga carpaler avbildas i sin helhet.
Sidomarkering lateralt.

Exponeringsparametrar: Under bearbetning.

Scaphoideum Frontal 10 grader caudalt

Position: Handflatan mot detektorn. Handen
Ulnardevierad.

Centrering: Mitt över carpalbenen. Inblandning till
hudkostymen.

Vinkel: 10 grader kranial strålriktning/caudalt
Ifrån.

FFA: 110 cm

Kriterier: Friprojektion distala delen av Scaphoideum.
Samtliga carpaler avbildas i sin helhet.
Sidomarkering lateralt.

Exponeringsparametrar: Under bearbetning.

Scaphoideum Frontal 10 grader radially

Position: Handflatan mot detektorn. Handen
Ulnardevierad.

Centrering: Mitt över carpalbenen. Inbländning till
hudkostymen.

Vinkel: 15 grader radial strålrättning/ulnar ifrån.

FFA: 110 cm

Kriterier: Friprojektion distala delen av Scaphoideum.
Samtliga carpaler avbildas i sin helhet.
Sidomarkering lateralt

Exponeringsparametrar: Under bearbetning.

Scaphoideum Frontal 10 grader ulnar

Position: Handflatan mot detektorn. Handen
Ulnardevierad.

Centrering: Mitt över carpalbenen. Inbländning till
hudkostymen.

Vinkel: 15 grader ulnar strålrättning/radialt ifrån.

FFA: 110 cm

Kriterier: Friprojektion distala delen av Scaphoideum.
Samtliga carpaler avbildas i sin helhet.
Sidomarkering lateralt.

Exponeringsparametrar: Under bearbetning.

Handled Frontal

- Position:** Axel, armbåge och handled i samma plan.
Handflatan mot detektorn. Ulnardeviation i handen.
- Centrering:** Mitt över leden. Blända in till hudkostymen.
- Vinkel:** 0
- FFA:** 110 cm
- Kriterier:** Området från distala metacarpalerna till proximala tredjedelen av underarmen visualiseras.
Radioulnaraleden friprojicerad eller med minimal överlapp.
Sidomarkering på lateralsidan.

Exponeringsparametrar: Under bearbetning.

Handled Sida

- Position:** Överarmen adducerad mot kroppen, armen böjd i armbågen. Ulnarsidan av handleden vilar på detektorn.
- Centrering:** Mitt över leden, nedom basen av metacarpale I.
Kollimering inkluderar metacarpalerna samt ca 7–8 cm av distala underarmen
- Vinkel:** 15 grader kranial strålriktning (caudalt ifrån) alt. använd kudde
- FFA:** 110 cm
- Kriterier:** Ulna och radius projiceras över varandra.
Radius konturbildande dorsalt.
Dorsala cortex på radius avbildas 1-2 mm bakom ulna.

Sidomarkering.

Exponeringsparametrar: Under bearbetning.

Utförande

Remiss från akutmottagningen

Vuxen patient

Ingen slätröntgen skall utföras vid misstänkt skafoideumfraktur från akutmottagningen, utan de skall direkt skicka remiss för DT-handled. Om DT-handled inte visar skafoideumfraktur men det kliniskt fortfarande föreligger stark misstanke om sådan skickas remiss för MR-handled att utföras inom 1 vecka. Denna ska utföras utan gips och ska enbart inriktas på eventuell skafoideumfraktur och inte ligamentskada.

Barn (flickor från 9 år och pojkar från 11 år)

Initialt utförs enbart slätröntgen handled. Om synlig fraktur i skafoideum på denna kompletterar remittent med ny remiss med skafoideumprojektioner, annars ingen ytterligare radiologi.

Barn (flickor <9 år och pojkar <11 år)

Enbart slätröntgen handled ska utföras. Oftast är kompletterande skafoideumbilder onödiga då skafoideum ännu ej är tillräckligt utvecklat.

Remiss från primärvård

Enbart slätröntgen handled tas på alla patientgrupper. Om man har begärt skafoideumbilder eller beskriver skafoideumstatus i remisstexten skall patienten skickas till ortopedakuten oavsett om det finns synlig skelettskada eller inte. Eventuell remiss för kompletterande bilddiagnostik skickas från akutmottagningen

Strålskydd

- Graviditet är inte en kontraindikation till att göra en konventionell röntgenundersökning under förutsättning att fostret inte är i primärstrålfältet.
- Var noga med inblandning. Gör inte strålfältet för litet så att det påverkar diagnostiken. Spara stråldos genom att inte göra strålfältet för stort.
- Ta särskild hänsyn vid barnundersökningar för att minimera stråldosen. Barn är mer känsliga för joniserande strålning. Anpassade barnprotokoll ska användas.

Dokumentation

Om kriterier inte uppnås för undersökning ska anledning dokumenteras i aktuell remiss

Övrigt

Ansvarig röntgensjuksköterska granskar och kvalitetssäkrar bilderna.

Informera om när och från vem patienten får svar samt skicka patienten eller be patienten vänta på svar.

Dokumentinformation

Innehållsansvariga

Carolin Karlsson, röntgensjuksköterska, Bild- och funktionsmedicin, SÄS

Stefan Carslöv, specialistläkare, Bild- och funktionsmedicin, SÄS

Patrick Pettersson, sjukhusfysiker, Bild- och funktionsmedicin och medicinsk service, SÄS

Innehållsgranskare

Stefan Carslöv, specialistläkare, Bild- och funktionsmedicin, SÄS

Fastställt av

Markus Håkansson, verksamhetschef, Bild- och funktionsmedicin
och medicinsk service, SÄS

Nyckelord

Metodbok konventionell, scaphoideum, fraktur, frakturkontroll,
artros

Information om handlingen

Handlingstyp: Rutin

Gäller för: Bild- och funktionsmedicin och medicinsk service

Innehållsansvar: Carolin Karlsson, (carka60), Sektionsledare

Granskad av: Stefan Carslöv, (steca9), Specialistläkare

Godkänd av: Markus Håkansson, (marha68), Verksamhetschef

Dokument-ID: SAS9631-1641598044-293

Version: 5.0

Giltig från: 2026-04-10

Giltig till: 2028-03-11